Tillväxt- och regionplanenämnden

YTTRANDE ENLIGT DELEGATION
2020-12-16 TRN 2020-0267

Sveriges kommuner och regioner (SKR)

Synpunkter från Region Stockholm på EU:s klassificeringssystem för gröna investeringar

Kommissionen har ett öppet samråd fram till 18 december för att inhämta synpunkter på den delegerade akten. Region Stockholm avser svara på detta samråd. Sveriges kommuner och regioner (SKR) har uppmanat medlemmar att inkomma med synpunkter senast 11 december för gemensamt yttrande. Region Stockholm avser bidra med följande text.

Bakgrund

EUs taxonomiförordning antogs i juli i år och är ett harmoniserat klassifikationssystem för vilka investeringar och verksamheter inom EU som anses miljömässigt hållbara. Syftet är att dels säkerställa att finanssektorn får gemensamma riktlinjer för hållbarhetsinvesteringar och styra kapital mot dessa investeringar, dels minska risken för greenwashing. Den delegerade akten, dvs de detaljerade tekniska granskningskriterierna kopplade till taxonomin, har tagits fram i ett andra steg och ska fastställas av Europeiska Kommissionen. Den delegerade akten fastställer alltså vilka kriterier som gäller för att investeringar och verksamheter ska klassificeras som miljömässigt hållbara.

Taxonomin utgör del av hela den gröna återhämtningsstrategin. Den syftar till minskad klimatpåverkan genom att påverka investeringsbeslut och finansieringslösningar. Taxonomin kan även komma att påverka andra regelverk och finansieringsverktyg t.ex. återhämtningsfonderna, vätgasstrategin, statsstödsreglerna, regionalfonderna och det kapitaltäckningsregelverk som styr bankers och kreditinstituts utlåning.

Hur påverkas Stockholmsregionen?

I korthet kan taxonomin få följande konsekvenser:

- Biodrivmedel: Fordon som drivs på biodrivmedel kan uteslutas som miljömässigt hållbara, vilket särskilt påverkar kollektivtrafik och gods. Detta kan i sin tur påverkaregionens möjlighet att nå klimatmålen då biodrivmedel i dagsläget räknas som en viktig komponent i omställning av fordonssektorn.

Region Stockholm
Tillväxt- och regionplaneförvaltningen
Box 22550
104 22 Stockholm

Telefon: 08-123 130 00
E-post: registrator.trf@sll.se
www.sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016

- Bioenergi: Bioenergi för bl.a. kraftvärme betraktas som en övergångslösning med ökade rapporteringskrav, vilket kan komplicera investeringar i befintliga och nya bioenergianläggningar.
- Vattenkraft: Svensk vattenkraft riskerar att klassas som icke hållbar i och med nya krav på miljöanpassning. Detta kan, om omfattande åtgärder måste ske, påverka vattenkraftens förmåga som reglerkraft.
- Kärnkraft: Kärnkraft omfattas inte i taxonomin utan kommer att hanteras i egen lagstiftning.

Det övergripande syftet med taxonomin är i linje med Stockholmsregionen strävan mot en långsiktigt hållbar region, miljömässigt, ekonomiskt och socialt. Stockholmsregionen har många företag och verksamheter i framkant, taxonomin kan innebära ökade konkurrensmöjligheter för dessa. Den delegerade akten är dock i flera avseenden vag i sin definition och hänvisar till kommande ytterligare klassificeringar, i andra fall går den längre än förnybartdirektivet vilket påverkar implementering av detta. Här finns vissa risker för nationellt och regionalt klimatarbete, i huvudsak rörande biobränslen och därmed transport samt energiproduktion.

Biodrivmedel: Biomassa från jordbruk och skogsbruk ska uppfylla hållbarhetskriterierna i förnybartdirektivet men livsmedels- och fodergrödor utesluts som råvara för biodrivmedel. Det senare är mer långtgående än liggande lagstiftning. En sådan definition skulle göra stor del av biogas- och etanolproduktionen ”icke hållbar” och nyinvesteringar i denna typ av verksamhet olönsam. Med dessa kriterier skulle fordon som drivs på biodrivmedel uteslutas som miljömässigt hållbara, vilket i Stockholmsregionen skulle innebära nästan hela kollektivtrafikens bussflotta i dagsläget. Dock har en elektrifiering av bussflottan påbörjats. Också godssektorn skulle drabbas om biogas utesluts som hållbar till förmån för endast el och vätgas.

På personbilssidan räknas fordon med max 50g co2/km som hållbara fram till 2025, därefter endast nollutsläppfordon. Det innebär att biobränslen inte räknas som hållbara, med undantag för laddhybrider till 2025, därefter endast elbilar och vätgasbilar. Det ställs dock inga krav på förnybar el för drift. Hänsyn ur ett livscykelperspektiv till hur elen har producerats är viktigt.

Kommissionens definition av dessa verksamheter har stor betydelse för Stockholmsregionens möjlighet att nå klimatmålen. Om biodrivmedel utesluts från hållbarhetsdefinitionen försvårar det möjligheten att nå transportmålen, nationellt och regionalt då kapacitet att övergå helt till

elektrifiering i dagsläget inte finns (det är heller inte önskvärt ur ett säkerhetsperspektiv då elsystemet är sårbart och vi bör ha alternativa fossilfria drivmedel i händelse av krissituation). Biodrivmedel är en viktig del för att uppnå målen för transportsektorn. Om dessa bränslen inte anses miljömässigt hållbara är det rimligt att anta att investeringsvilja och konkurrenskraft kommer sjunka markant.

Bioenergi: Detta avser produktion av el från biomassa, biogas och flytande biobränslen. Här hänvisas till kraven i förnybartdirektivet, t.ex. ska växthusgasreduktionen vara 80 procent jämfört med fossil motsvarighet. Det görs dock vissa avsteg, bl.a. gäller 80 procentkravet såväl nya som befintliga anläggningar. Det kan innebära ökade rapporteringskrav för biobränsleeldade kraftvärmeverk och vissa anläggningar kan klassas som icke hållbara. Det kan utgöra ökade krav på verksamheterna samtidigt som det kan göra kraftvärmemarknaden mer hållbar, vilket i sig är en konkurrensfördel. Energi från avfall hanteras inte alls i nuvarande skrivningar. Länets fjärrvärmeproduktion strävar efter att bli helt biobaserad och kan komma att påverkas, positivt eller negativt beroende på hur definitionen i slutändan ser ut.

Energiproduktion: Regionen importerar 90 procent av elen. Vattenkraften och kärnkraft står för ca 80 procent av landets elproduktion (hälften var). Enligt liggande förslag är definitionen av vattenkraft mycket vag och fokuserar på vattenmiljö snarare än elproduktion. En risk, som lyfts från många håll, är att elproduktion från svensk vattenkraft kan komma att klassas som icke hållbar (dock inte att likställa med icke förnybar) om inte nya miljöanpassningar genomförs. I värsta fall kan omfattande krav på vattenregleringen minska vattenkraftens förmåga att balansera kraftsystemet. Detta påverkar i sin tur möjligheten att tillföra mer vind- och solkraft i kraftsystemet.

Vattenkraften har en viktig roll för att nå uppställda mål på klimat- och energiområdet, inte minst genom sin roll som reglerkraft och som förnybar energikälla. Taxonomin får inte äventyra förutsättningarna för svensk vattenkraft. Sveriges elförsörjning är klimatbäst i EU-klassen och får inte riskeras. Kärnkraften lyfts ut ur taxonomin och hanteras i ett separat regelverk.

CCS: CCS-tekniken berörs perifert och utan konkretiserade krav på riktvärden eller typ av bränsle. Det är önskvärt med krav om fossilfritt

bränsle i processen. Det skulle öka legitimiteten för den teknik som utvecklas i Stockholmsregionen, främst i Värtaverket.

Ovan berörda effekter av klassificeringen på bl.a. drivmedel, fjärrvärme och energiproduktion kan i sin tur påverka den regionala och nationella konkurrenskraften eftersom klassificeringen påverkar investeringsbeslut och lånekrediter. För verksamheter i framkant hållbarhetsmässigt skulle påverkan på konkurrenskraften vara positiv, för verksamheter som inte ligger lika långt fram skulle en snabbare omställning än planerat behövas för att upprätthålla sin konkurrenskraft. Det kan generera negativa effekter på regionens och landets arbete mot klimatneutralitet då det kan komma att fördyra delar av den strategi som valts för att tackla klimatutmaningen. Det kan också påverka kanalisering av EU-medel.

Gustav Hemming
Ordförande
Tillväxt- och regionplanenämnden

Malin Fijen Pacsay
Ordförande
Klimatberedningen